

WIJ STAAN OP!

Overzicht Harmonisatie Wajong

15 november 2019 | © Jiska Stad-Ogier, Wij Staan Op! | Voorstel harmonisatiewet Wajong

De afgelopen periode is er veel te doen geweest om de harmonisatie van de Wajong, ofwel de wijziging Wajong. In dit overzicht proberen wij simpel en overzichtelijk weer te geven hoe het nu zit. De wet moet nog door de Eerste Kamer worden goedgekeurd, voordat deze van kracht wordt. Het is dus nog niet helemaal zeker dat deze wijzigingen worden doorgevoerd. Dit stuk geeft mogelijk geen antwoord op jouw persoonlijke situatie. Op dit moment is er nog geen loket waar je met je specifieke vragen heen kunt. De wet is complex, en nog niet zeker. Wij zullen dan ook geen persoonlijke vragen kunnen beantwoorden. Als de wet wordt goedgekeurd, zal de overheid met het UWV verantwoordelijk zijn voor het informeren van mensen met een Wajong.

Huidige situatie

Op dit moment zijn er verschillende Wajong-regelingen. Elk van deze regelingen heeft weer andere regels en inhoud. Er is een oude Wajong, van vóór 2010; er is een tussen Wajong, van 2010-2015; en er is de nieuwe Wajong sinds 2015. Voor 2015 hadden veel mensen die van jongs af aan een arbeidsbeperking hadden recht op een Wajong uitkering, sinds 2015 komen alleen mensen die volledig – dat wil zeggen, meer dan 80% - en duurzaam – dat wil zeggen, voor altijd – arbeidsongeschikt zijn. Deze mensen kunnen naar verwachting dus nooit werken, of kunnen maar heel erg weinig werken volgens het UWV.

In sommige oude Wajong-regelingen konden mensen met een hogere opleiding of die werk deden in een hoge functieschaal, aangevuld worden boven het Wettelijk Minimumloon (WML).

- **Maatmanwissel:** zonder maatmanwissel wordt er vanuit gegaan dat als iemand meer zelf verdient, deze persoon meer arbeidsgeschikt is. Door de maatmanwissel wordt die aanname niet meer gedaan. Heb je dus een hogere opleiding en/of een hoger functieloon, dan wordt het percentage van arbeidsgeschiktheid bepaald door je salaris te vergelijken met het functieloon.
- **Bremanregeling:** mensen die in deeltijd werken en zonder loondispensatie meer dan het WML zouden verdienen, worden ná toepassing van loondispensatie aangevuld tot het functieloon. Er wordt aangevuld tot maximaal 120% WML.

Waarom veranderen?

De verschillende situaties en regelingen vinden veel mensen erg ingewikkeld.

Als je in een van de oude regelingen meer ging werken, loonde dat niet altijd. Dat kwam door de zogeheten “zaagtandconstructie”. Dit betekent dat werk en salaris ingedeeld waren in blokjes. Steeg je boven je eigen blokje uit, dan waren er andere regels voor verrekening – de manier waarop je Wajong werd berekend op basis van je vermogen en je eigen inkomen – van toepassing, waardoor je soms minder overhield als je meer ging werken.

Volgens de Staatssecretaris Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Tamara van Ark (VVD), zou dit eraan bijdragen dat veel Wajongers niet wilden werken. Volgens haar zou harmonisatie – dit is het bijstellen van alle regels naar één pakket regels – ervoor zorgen dat meer mensen met een Wajong die wel kunnen werken, ook echt aan het werk zouden willen gaan.

Wat gebeurde er in de politiek?

Op donderdag 7 november 2019 is er gestemd over de wet in de Tweede Kamer. Een week eerder, op woensdag 30 oktober, was er in de Tweede Kamer al debat geweest. Bij de stemmingen zijn er ook meerdere amendementen besproken. Een amendement is de wijziging van een klein stukje wetgeving, dat kan dus een artikel zijn, of een paar artikelen. Vooral linkse oppositiepartijen, partijen die niet in de regering zitten, wilden graag dat er een aantal dingen zouden veranderen. Zij vonden bijvoorbeeld dat mensen meer zouden moeten kunnen verdienen dan minimumloon, en dat de wet getoetst zou moeten worden aan het VN-verdrag Handicap.

De Staatssecretaris vond dat er niet genoeg tijd was om aan het verdrag te toetsen. Toetsing zou gedaan worden door het College voor de Rechten van de Mens. Zij zouden pas in januari (2020) tijd hebben om dit te doen. De Staatssecretaris wilde dat de wet dan al in zou zijn gegaan.

Er waren ook veel politici die vonden dat de wet te ingewikkeld, of zelfs onbegrijpelijk was. Daarom wilden zij graag meer tijd om over de wet te debatteren. De coalitiepartijen, de partijen van de mensen die in de regering zitten, wilden dat niet. Daarom werd er 7 november al gestemd.

De Tweede Kamer heeft nu ingestemd met de wet. Nu moet de wet ook door de Eerste Kamer worden goedgekeurd. De coalitiepartijen (de regering) hebben hier geen meerderheid. Toch is de kans groot dat de wet ook daar wordt goedgekeurd, omdat SGP en Forum voor Democratie ook in de Tweede Kamer voor de wet hebben gestemd. Als zij dat in de Eerste Kamer weer doen, is er wel een meerderheid.

De nieuwe situatie

Dus, wat betekent de nieuwe situatie nu? De FNV heeft eerder al [deze factsheet](#) gemaakt. De meeste feiten hiervan kloppen nog, maar er zijn een paar dingen veranderd.

Wat doet deze wet?

Algemene veranderingen

- Deze wet zorgt ervoor dat alle oude Wajong-regelingen één regeling worden, met dezelfde regels. Uitzondering: mensen die nu een baan hebben, gaan er niet zomaar op achteruit. Zie verderop.
- Als je volgens het UWV meer dan 20% kan werken en je hebt al een Wajong, dan krijg je een uitkering van 70% Wettelijk Minimumloon (WML). Dat gold al voor de meeste Wajongers, nu ook voor studenten.
- Werk je vanuit de Wajong, maar kom je zelf met je loon niet boven het WML uit, dan wordt je vanuit de Wajong aangevuld. Voorbeeld: je kunt maar weinig uren werken en/of je bent minder productief. Je krijgt dan een deel salaris van je werkgever, én een deel uitkering.
- Bij elkaar verdienen je in principe nooit meer dan WML.
- Als je naast je loon een bonus of een dertiende maand krijgt, dan mag je daarvan een klein deel houden. De rest wordt afgetrokken van je Wajong uitkering.
- In de nieuwe wet kun je altijd terugvallen op je Wajong uitkering, tot aan je AOW. Ga je werken, en lukt het toch niet, dan krijg je dus weer gewoon een Wajong.
- Als je werkt en je gaat een uur meer werken, loont dat altijd. Dat was in de oude regelingen niet zo door de zaagandconstructie.
- Mensen die zonder loondispensatie meer dan het WML zouden verdienen, worden na toepassing van loondispensatie aangevuld tot het hogere functieloon. (Amendement Renkema/Gijs van Dijk, stuk nr. 28-I).

Studenten met een Wajong

- ☛ Ga je studeren en heb je een Wajong, dan behoud je vanaf nu de uitkering van 70%.
- ☛ Stagevergoeding wordt gerekend als loon.

Als je op dit moment meer verdient dan het Wettelijk Minimumloon (WML)

- ☛ Heb je een baan en krijg je een aanvulling waardoor je meer dan WML verdient, dan blijft dat zo. Bijvoorbeeld omdat je een hoge opleiding hebt.
- ☛ Verlies jij je baan, dan heb je 1 jaar om een nieuwe baan te vinden. Lukt dat, dan krijg weer hetzelfde loon in totaal. (Amendement Stoffer/Baudet, stuk nr. 27).
- ☛ Ben je langer dan 1 jaar werkloos, dan val je onder de nieuwe regels. Je kunt dan in principe maximaal het WML verdienen.

Als je volledig (80% of meer) en duurzaam arbeidsongeschikt bent

- ☛ Je uitkering verandert niet.
- ☛ Als je gaat werken, mag je een deel van het verdiende geld houden. (Amendement Bruins c.s. stuk nr. 15-I).

Wat is er veranderd tijdens het stemmen?

Tijdens de stemming op 7 november zijn er verschillende amendementen, wetswijzigingen, voorgesteld. Met sommige van die wijzigingen waren genoeg mensen in de Tweede Kamer het eens. De wet wordt op dat punt dan gewijzigd, voordat deze van kracht wordt. Er waren ook veel punten waarvoor niet genoeg stemmen waren, daarmee gebeurt nu niets meer. Voorbeelden van deze punten waren: het loon baseren op functieloon (wat mensen zonder arbeidsbeperking verdienen met dezelfde functie); de wet uitstellen zodat deze getoetst kan worden aan het VN-verdrag Handicap en; zorgen dat niemand erop achteruit kan gaan als de nieuwe regels ingaan.

Er zijn drie amendementen aangenomen.

- ☛ Amendement Bruins c.s., stuk nummer 15-I. Hierdoor kunnen mensen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, iets bijverdienen bovenop hun uitkering. Je houdt dan niet iedere euro die je verdient, er wordt wel verrekend.
- ☛ Amendement Renkema/Gijs van Dijk, stuk nummer 28-I. Mensen die in deeltijd of volledig werken en zonder loondispensatie meer dan het WML zouden verdienen, worden na toepassing van loondispensatie aangevuld tot het hogere functieloon.
- ☛ Gewijzigd amendement Stoffer/Baudet, stuk nummer 27. Door dit amendement is de garantietermijn verlengd van 2 maanden naar 1 jaar tijd. Bijna alle partijen vonden die 2 maanden te kort.

Ook is besloten dat het belangrijk is dat er goede voorlichting moet komen over de wet. Het is de taak van de overheid om te zorgen dat iedereen begrijpt hoe de nieuwe regels werken, en waar ze recht op hebben. De overheid kan dit wel uitbesteden; een andere organisatie vragen om dit uit te voeren.